Secessie in Amerika: Terug naar Dixie?

Inwoners van 20 staten dienen petities voor afscheiding in

Artikel door Vincent De Roeck

"Secessie is even Amerikaans als appeltaart." Aldus uittredend Texaans Congreslid Ron Paul in november. Inwoners uit maar liefst twintig Amerikaanse staten hebben ondertussen bij de federale overheid een petitie ingediend om hun staat te mogen afscheiden van de Verenigde Staten. Elke petitie werd door meer dan 25,000 inwoners onderschreven. Die van Texas rondde zelfs de kaap van 120,000 handtekeningen en was daarmee de meest succesvolle petitie sinds de lancering van de petitiewebsite in 2011. Wat is hier juist aan de hand?

Links beweert dat deze petities ingegeven zijn door frustraties bij conservatieven over de herverkiezing van Barack Obama als president. Zij hebben zeker een punt en de Tea Party speelde in deze petitierel een rol. Toch volstaat dit niet als antwoord. De petities beperken zich immers niet tot het rechtse hartland. Ook staten die traditioneel Democratisch zijn en overweldigend op Obama gestemd hebben, zijn ontevreden en dienden petities in.

Rechts weet zelf ook niet goed hoe hiermee om te gaan. De Texaanse gouverneur Rick Perry, boegbeeld van conservatief Amerika en in het verleden zelf iemand die geregeld met secessie dweepte, nam onmiddellijk afstand van de petitie. Zijn advocaat-generaal, Ted Cruz, onlangs verkozen tot senator voor Texas met steun van de Tea Party, deed hetzelfde. Nochtans was Ted Cruz een lokale held door meermaals de federale overheid voor het Hooggerechtshof te dagvaarden voor het miskennen van de Texaanse autonomie. Erick Erickson van de populaire Republikeinse website RedState.com ging zelfs nog verder. "Amerikanen die zulke petities tekenen, zouden hun nationaliteit moeten verliezen en gedeporteerd worden."

Het probleem in de VS vandaag is de tweespalt in de samenleving die zich over de jaren heen gebetonneerd lijkt te hebben in de politiek, de media en het debat. Alsmaar minder staten zijn nog echte swingstaten. Het merendeel heeft een politieke kleur die niet meer lijkt te veranderen. Staten met grote minderheden, veel steuntrekkers en sterke vakbonden stemmen links. Staten met landbouwers en kleine ondernemingen stemmen rechts. Ook binnen de staten zelf is er tweespalt. Vrouwen en jongeren stemmen doorgaans links, net als de steden. Mannen en ouderen, het platteland en de voorsteden, stemmen dan weer rechts. De Westkust en de Oostkust stemmen links, de Bijbelgordel en de Midwest stemmen rechts.

Lange tijd konden deze verschillen overbrugd worden door de verregaande confederale vorm van de Verenigde Staten waarbij staten een eigen beleid konden voeren op maat van de wensen van hun burgers. Het is pas de laatste decennia dat de federale overheid de macht van de staten gebroken heeft en een echt gecentraliseerd bestuur geïnstalleerd heeft. Ook de rechterzijde heeft in deze boter op haar hoofd: de groei van het militaire apparaat, de overzeese oorlogen en de opbouw van een politiestaat in de strijd tegen de terreur.

De uitholling van de autonomie begon met de Civil Rights Act van John Kennedy (die de federale overheid het recht gaf om wetten van deelstaten te overroepen) en werd bestendigd door de Great Society van Lyndon Johnson (wildgroei aan federale uitkeringen die betaald moesten worden door alle burgers) en alle nieuwe federale sociale programma's die daarop gevolgd zijn. Ook het Hooggerechtshof treft schuld. Zij maakte abortus bijvoorbeeld overal legaal, ook in conservatieve staten waar het verboden was. Zij maakte wapenbezit overal legaal, ook in linkse staten waar men het liever verboden hield. Zij stemde in met de omstreden federale gezondheidszorgwet van Obama waar rechtse staten tegen gekant waren.

Ook historische spoken duiken opnieuw op. Alle staten die zich in de 19de eeuw van de VS afgescheiden hebben, de Zuidelijke Confederatie, hebben nu petities ingediend. Dit onverwerkt stukje Amerikaanse geschiedenis blijft ook vandaag nog de gemoederen verhitten. In het zuiden noemt men de Burgeroorlog nog steeds de "Oorlog van Noordelijke Agressie" en ging die oorlog over belastingen en de consolidatie van de federale staatsmacht, en helemaal niet over slavernij. En ook al is de "neoconfederale" idee als culturele beweging in het zuiden aan een opmars bezig, toch lijkt dit vooralsnog een doodgeboren kind.

Of Texas uiteindelijk de unie vaarwel zal zeggen, lijkt onwaarschijnlijk. Er zijn nog voldoende banden die de staten en de Amerikanen onderling samenhouden, en de democratie is gezond genoeg om deze sentimenten te kanaliseren. Moest de tweespalt tussen staten echter blijven toenemen, en moest de federale overheid macht blijven wegnemen van de staten, is afscheiding uiteindelijk misschien wel mogelijk. Dixie is niet meer, en zal nooit herrijzen, maar een fundamenteel debat over de interne staatsstructuur van de VS dringt zich wel op.

Vincent De Roeck – Libera! vzw – Alle Rechten Voorbehouden – Maandag 9 Januari 2013